

MEMO

Reg.nr.:	11.10901		
Aan:	Hans Schouffoer		
Van:	Aafke Krol (Advies en Onderzoek, kwaliteit)		
Cc:			
Onderwerp:	Samenvatting Voortgangsrapportage LMB		
Datum:	4 maart 2011		

Voor u ligt een korte samenvatting van enkele kerngegevens uit de voortgangsrapportage 2008-2009 van het Landelijk Milieuoverleg Bloembollen, waarvoor het hoogheemraadschap van Rijnland gegevens heeft aangeleverd. Het volledige rapport wordt aan de leden van de commissie V&G digitaal beschikbaar gesteld.

Algemeen

Het areaal bloembollenteelt in Nederland in 2008 is 20.384 ha. Het is vrijwel gelijk gebleven (-0,3%) met 2007. Het aantal bedrijven met bloembollen is in 2008 met 4% gedaald tot 1.972 bedrijven. In bollenstreek De Zuid (in het gebied van Rijnland) is de oppervlakte met 2% toegenomen tot 2231 ha. Er zijn in 2008 354 bloembollenbedrijven in deze streek actief (1% minder dan in 2007).

Gewasbeschermingsmiddelen

Het gebruik van fungiciden, herbiciden en insecticiden in de bloembollenteelt is landelijk nagenoeg gelijk gebleven van 2007 naar 2008 (35 en 36 kg/ha resp.). Dat het totale gebruik van middelen landelijk gedaald is van 102 (2007) naar 89 kg/ha (2008) is toe te schrijven aan een daling van het gebruik van grondontsmettingsmiddelen (van 51 naar 40 kg/ha) en minerale oliën (van 17 naar 14 kg/ha resp.). Van 1995 tot 2008 is het totaal aan kg werkzame stof per ha (exclusief minerale oliën, geen cijfers voor 1995) iets gestegen, van 71 naar 75 kg/ha.

In 'De Zuid' is het gebruik exclusief grondontsmettingsmiddelen van 2007 tot 2008 met 11% gedaald tot 23 kg/ha. Gemiddeld wordt er 6 kg/ha aan grondontsmettingsmiddelen gebruikt. In deze streek worden geen minerale oliën gebruikt.

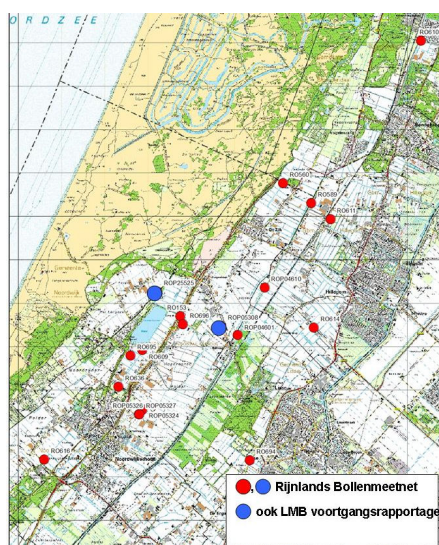

fig. 1: Bollenstreek 'De Zuid' met meetpunten voor het Bollenmeetnet

MEMO

De gegevens voor de monitoring van gewasbeschermingsmiddelen worden aangeleverd door Rijnland (2 meetpunten uit het Bollenmeetnet, zie fig. 1), HHNK (12 punten) en Zuiderzeeland (1 punt). Er zijn vier aandachtstoffen: carbendazim, imidacloprid, aldicarbulsulfoxide en pirimifosmethyl. In 'De Zuid' zijn, net als in voorgaande jaren, aldicarbulsulfoxide en pirimifosmethyl niet aangetroffen. Andere gebieden in Nederland waar bloembollen geteeld worden, worden niet meegenomen in de voortgangsrapportage, o.a. vanwege de versnipperdheid van het areaal en de geringe beschikbaarheid van geschikte sloten voor consistente monitoring.

In 2008 is in 40% van alle metingen van imidacloprid een overschrijding gevonden, veruit het hoogste percentage sinds de start van de metingen in 2001. Overschrijdingen vinden vooral plaats in het 'Noord-Hollands Zandgebied' (57% van de metingen) en 'Noord-Hollands Kleigebied' (56%), beide in het gebied van HHNK. Dit zijn de gebieden met het grootste areaal tulp, waarin het middel veel wordt ingezet. In 'De Zuid' is evenals in 2007 in één van de 14 metingen in normoverschrijdende hoeveelheden imidacloprid aangetroffen.

Het totale aantal overschrijdingen van de concentratie carbendazim is van 15% in 2007 (15 van de 99 metingen) gestegen tot 23% in 2008 (18 van de 77 metingen). Dit is o.a. veroorzaakt door meer overschrijdingen in 'De Zuid' (van 5 naar 8 van de 14 genomen monsters). De overschrijdingen vonden hoofdzakelijk plaats in de periode van bolontsmettingen (najaar).

Controle en handhaving

Controle en handhaving vinden plaats op basis van vergunningen die betrekking hebben op de teeltsituatie en het erf (bedrijven in de gespecialiseerde bollenteeltgebieden) en de AMvB Open teelt en veehouderij (buiten de bollenteeltgebieden) in combinatie met een vergunning die alleen betrekking heeft op de erfsituatie. De gegevens zijn slechts voor Rijnland en HHNK beschikbaar.

Rijnland heeft 151 bedrijven gecontroleerd. Het betrof 130 integrale controles, elf hercontroles en tien surveillances. In twee gevallen is procesverbaal opgemaakt. Vooral bij de integrale controles zijn veel veldspuiten aangetroffen die niet beschikten over de juiste (kant-)doppen. Bij HHNK zijn naar aanleiding van voornamelijk meldingen en klachten in 2008 (een nieuwe aanpak ten opzichte van 2007) 42 bedrijven gecontroleerd, ten opzichte van 199 in 2007. Bij deze gerichte controles werd bij 25 bedrijven (60%) een overtreding geconstateerd, waarbij twee processen verbaal zijn opgemaakt.

Gebruik stikstof en fosfaat

Het totale gebruik van stikstof is vergeleken met 2007 met 16% gedaald tot 140 kg N/ha, het laagste gebruik sinds 2002. Het verminderde gebruik van stikstof is bereikt door een toename van stikstof via organische mest met 2% tot 50 kg N/ha en een afname van kunstmeststikstof met 23% tot 90 kg N/ha. Het stikstofgebruik daalde in 'Bollenstreek De Zuid' met 14% (van ±160 naar ±182 kg/ha). Het gebruik van stikstof via organische mest is toegenomen met 3%. Het gebruik van kunstmeststikstof nam af met 26%.

Het totale gebruik van fosfaat in 2008 ten opzichte van 2007 gedaald met 13% tot 42 kg/ha. Dit is het laagste gebruik sinds de start van de monitoring in 1996. Het gebruik van organische fosfaadmeststof met 20% is toegenomen tot 30 kg/ha terwijl het gebruik van kunstmestfosfaat is afgenomen met 48% tot 12 kg/ha.

In tegenstelling tot het landelijke beeld is in 2008 het gebruik van fosfaat in 'De Zuid' gestegen met 9% ten opzichte van 2007. Het gebruik van fosfaat in de vorm van kunstmest is gedaald met 33% (van 16 naar 12 kg/ha). Het gebruik van fosfaat via organische mest is toegenomen met 26% (van 41 naar 52 kg/ha).

MEMO

Concentraties oppervlaktewater stikstof en fosfaat

Het aantal waterkwaliteitsmetingen voor stikstof en fosfaat is sterk verminderd van 2007 naar 2008. In 'De Zuid' is in sinds 2002 op de twee meetpunten niet gemeten en in de andere regio's is het aantal metingen gedaald van 95 voor stikstof en 103 voor fosfaat in 2007, naar 44 voor beide stoffen in 2008. Het percentage overschrijdingen is echter gelijk gebleven: 77% voor beide jaren voor stikstof, 86% (2007) en 73% (2008) voor fosfor.

In 'De Zuid' zijn in 2009 stikstof en fosfor weer gemeten op alle meetpunten van het Bollenmeetnet (zie fig. 1). De concentraties zijn op geen van de punten beneden de norm waargenomen. Voor stikstof is dit op de meeste locaties op of rond 2 maal de norm (zomergemiddelde: 2,2 mg/l). Voor fosfor is de overschrijding groter met concentraties van rond de 20 keer boven de norm (zomergemiddelde: 0,15 mg/l).